

Provinciale Monumenten Noord-Holland

Provincie Noord-Holland

Gemeente:	Bloemendaal	
Plaatselijke aanduiding:	Dr. Jac. P. Thijsselaan 3	2061 BJ Bloemendaal
Kadastrale aanduiding:		
Kad. gemeente:	Bloemendaal	
Sectie:	A	Nummer: 9858
Datum foto's:	19 februari 2020	

Foto villa Binnenduin

Kaart situatie (PDOK-viewer, download 18 februari 2020)

Inleiding

VILLA 'Josephina', later 'Binnenduin' genoemd, in 1896 ontworpen door de architecten Roog en Van den Ban (S. Roog en Jacob van den Ban) voor J.B.H. Baro. Het pand behoort tot een groep kleine villa's tussen 1897 en 1905 gebouwd in het noordwestelijk deel van het oudste villapark van Zuid-Kennemerland, Het Bloemendaalsche Park, aangelegd vanaf 1883. Van deze villa's verkeert het bovengenoemde pand in een nog overwegend oorspronkelijke staat.

De villa is gebouwd in schilderachtige bouwstijl met rustieke, italianiserende kenmerken, die tot uitdrukking komt in onder meer de gevarieerde opstand, de toepassing van overstekende kappen met flauwe helling, gepleisterde wanden en houten versierde onderdelen.

De woning heeft een markante bewoningsgeschiedenis. Enkele jaren na de bouw heeft Jac. P. Thijsse de woning betrokken, eerst als huurder later in eigendom. Hij herdoopte de woning in 'Binnenduin'. Jac. P. Thijsse (1865 - 1945) heeft hier ruim veertig jaar gewoond; vanaf 1904 tot aan zijn overlijden in 1945 (Dijkhuizen 2005, p. 112). Een groot en belangrijk deel van zijn leven heeft hij hier met zijn vrouw Helena C.P. Thijsse-Bosch en kinderen gewoond. Na zijn overlijden erfden twee zonen, Jo en Co, de woning. De woning bleef in het bezit van de familie tot aan de verkoop omstreeks de jaren zeventig.

Jac. P. Thijsse is van groot belang geweest als een van de voorvechters van het behoud van natuur en natuurgebieden in Nederland. Hij was mede initiatiefnemer van de aankoop van het Naardermeer om het te behouden als natuurgebied en hij was een van de grondleggers van natuurbescherming in Nederland (de Vereniging tot behoud van Natuurmonumenten). Ook als auteur kreeg hij bekendheid. Hij was onder meer de schrijver van Verkade albums. Vanuit deze woning in Bloemendaal heeft hij zijn werk verricht en hier in de omgeving vond hij zijn mede-initiatiefnemers en begunstigers voor natuurbescherming. Thijsse was docent op het Kennemer Lyceum in het bij Bloemendaal gelegen Overveen. Thijsse, zijn echtgenote en een zoon werden op de algemene begraafplaats van Bloemendaal (Bergweg) begraven.

Op een steenworp afstand van de woning ligt de aan Thijsse geschonken Heemtuin, Thijsse's Hof (rijksmonument 532281), geopend in 1925 aan de Mollaan in Bloemendaal. In deze tuin vond (en vindt) natuur- en milieueducatie plaats over de kalkrijke duinen met hun karakteristieke planten- en dierensoorten. Dit gebeurt op een wijze zoals dat destijds door natuuronderwijzer Thijsse zelf is beoogd en voorgedaan.

Bij de bouw in 1896 was het adres van de villa Parkweg. Later is het adres veranderd in Dr. Jac. P. Thijsselaan, ter herinnering aan de nationaal bekende bewoner.

NB: de woning is gesitueerd in het Rijksbeschermd gezicht Bloemendaalsche Park/Duin en Daal.

Beschrijving

Villa opgetrokken uit witgepleisterde baksteen met rood gekleurde horizontale banden, onder de dakrand ruithoekig uitgespaarde patronen, eveneens rood geverfd. De licht naar voren springende plint is grijs van kleur.

Het pand bestaat uit een bouwlaag met zolderverdieping onder schilddak, waarin aan de west- en zuidzijde zadeldaken zijn ingelaten, voorzien van een wolfseind. De daken hebben een overstek rustend op houten consoles en zijn bedekt met rood geglazuurde Tuiles-du-Nord. Het dak wordt aan de zuid- en noordzijde doorbroken door schoorstenen, die nog aardenwerken schoorsteenpotten bezitten. De metalen pijpen en vergaarbakken voor hemelwaterafvoer zijn bevestigd met metalen beugels.

De vensters op de begane grond - voor het merendeel T-vormig met vierruitsbovenlicht - hebben een natuurstenen vensterbank en een getoogde bovendorpel, bekroond door een gelijkvormige,

roodgeverfde strek met witgeverfde sluitsteen. Het houtwerk van de ramen is groen geschilderd. Enkele van de hieronder vermelde schuifvensters zijn in de loop der tijd niet-schuivend gemaakt.

De **oostgevel** bevat in het midden de hoofdingang met voordeur, gevat tussen twee penanten en aan de bovenzijde afgesloten door een schuin geplaatst afdak rustend op houten schoren. De houten paneeldeur heeft een sierlijk smeedijzeren traliwerk en een scharnierend venster, hardstenen dorpel en een gemetselde stoep met gietijzeren rooster. Recht boven de ingang bevindt zich een venster. Links van de ingang is een kelderraam; rechts van de ingang een klein toiletraam en vervolgens een schuifraam en op de verdieping, direct onder de dakrand een kleiner, openslaand raam.

De **voorgevel** (zuid) wordt op de begane grond geleed door twee T-vormige schuiframen, het rechter openslaand met tweeruitsbovenlicht. Het linker deel van deze gevel springt iets naar voren en heeft op de verdieping een dubbele deur, die opent op een houten balkon rustend op consoles. Het rechter deel van de zuidgevel heeft op de verdieping een klein openslaand raam, direct onder de dakrand.

De **westgevel** heeft eveneens aan de linker kant een gedeelte dat naar voren springt, hetzelfde gedetailleerd als het gelijkvormige bouwonderdeel aan de zuidzijde. Rechts bevindt zich op de begane grond de zeshoekig uitgebouwde houten serre onder licht hellend zinken dak. In de serre zijn zes vensters aangebracht met meerdelige glas-in-lood vensters in de bovenramen (de twee zuidelijke serredeuren, die naar buiten openen, zijn modern).

In de **noordgevel** bevindt zich rechts op de begane grond een raam en links de uitgebouwde schuur van twee bouwlagen, waarboven het noordelijke dakschild van de villa is doorgetrokken (tegen de noordzijde is nog een tweede, latere uitbreiding toegevoegd). De berging is opgetrokken uit groengeverfde verticale houten delen. Het heeft aan de oostzijde boven elkaar een deur en een venster en rechts van de deur nog een klein raam. De schuur is aan de westzijde op de verdieping (de voormalige droogzolder) voorzien van een vierkant vierruitsraampje.

Interieur

In het **interieur** heeft de hoofdstructuur van de woning een grote mate van gaafheid. De villa is ontworpen op onregelmatige plattegrond met aan de oostzijde een entree met hal en ter weerszijden daarvan een gelijkvormige ruimte voor respectievelijk spreekkamer (zuid) en keuken (noord). Aan de noordzijde is een houten schuur uitgebouwd met een verdieping, aangeduid als droogzolder (voor wasgoed). Het westelijk deel van het huis bevat een kamer-en-suite met aan de zuidwestzijde een serre. Onder de entree is een kleine kelder. Op de verdieping zijn onder de kap aan de westzijde twee slaapkamers en aan weerszijden van het trapportaal (overloop) twee kleinere zijkamers, op de bestektekening uit 1896 aangeduid als 'logeerk.' (logeerkamer) en 'dienstk.' (kamer voor inwonend personeel). De noordelijke logeerkamer is later aangepast (ingericht als sanitaire ruimte, omstreeks jaren 1970).

Op de begane grond hebben de zuidelijke en noordelijke kamer van de kamer-en-suite (waarvan de suitedeuren ontbreken) een stucplafond, evenals de zuidelijke zijkamer (werkkamer/spreekkamer). Het bovenste deel van de boezem in de beide suitekamers heeft een profiel en de positie van de boezem accentueert de lengte-as of breedte-as van de kamer. Hoog in de boezem van de noordelijke kamer is een gietijzeren rooster. Tussen de zuidelijke suitekamer en de houten serre zijn twee schuivende houten serredeuren met glas en tweedelig bovenlicht. Het merendeel van de binnendeuren zijn houten paneeldeuren met hardstenen neuten en dorpels (de deur naar de zuidelijke zijkamer is later opnieuw gemaakt naar oorspronkelijk ontwerp). De hal heeft een houten deur met geëst glas met een figuratieve voorstelling van een siervaas met bloemen. Het portaal en de hal zijn belegd met witte en bruinrode tegels met een geometrisch motief en een rand van zwarte

en bruine tegels. De wand van het portaal heeft rechthoekige wit-gemêleerde afgeschuinde geglazuurde tegels met een kleine florale sierrand. Een houten trap met gesneden trappaal, leuning en houten spijlen voert naar de verdieping. Op de verdieping zijn eveneens het merendeel van binnendeuren houten paneeldeuren.

De villa, gebouwd op een hoog deel van een glooiende helling, heeft een ruime tuin die bij de oplevering van de laan is afgescheiden door een metalen hek opgebouwd uit ijzeren boogelementen. Bij de toegang tot de oprit aan de zuidkant is het hek voorzien van twee openslaande delen tussen gietijzeren pijlers en aan de westzijde voorzien van een kleinere voetgangerstoegang. Dit ijzeren hek valt mede onder de bescherming.

Waardering

De villa is van belang algemeen provinciaal vanwege de volgende waarden:

Cultuurhistorische waarde

- de villa is van cultuurhistorische betekenis als voormalige woning van de nationaal bekende Jac. P. Thijsse (1865 - 1945), die hier van 1904 tot 1945 heeft gewoond, samen met vrouw en twee zonen, en die zou uitgroeien tot een belangrijke voorvechter van natuurbescherming in Nederland;
- als element uit de geschiedenis van het wonen in Noord-Holland, in het bijzonder in villaparken in Zuid-Kennemerland en in het Gooi, hetgeen vanaf het eind van de negentiende eeuw voor welgestelden mogelijk werd gemaakt;

Architectuurhistorische waarde

- als representatief voorbeeld van een klein villatype, gebouwd aan het eind van de negentiende eeuw in schilderachtige bouwstijl met rustieke, italianiserende kenmerken;

Situationele waarde/ensemblewaarden

- als onderdeel van het oudste villapark van Zuid-Kennemerland, Het Bloemendaalsche Park, een villapark waarvan bovendien de structuur en aanleg overwegend gaaf bewaard zijn gebleven;
- als onderdeel van een reeks van elementen, die gerelateerd zijn aan Thijsse's leven en werk in de gemeente Bloemendaal: woning, Thijsse's Hof, graf;

Gaafheid/authenticiteit

- vanwege de grote mate van de gaafheid van hoofdvorm, detaillering en het toegepaste materiaal;

Zeldzaamheid

- als voormalig woonhuis van Jac. P. Thijsse, waar hij met zijn gezin een groot deel van zijn leven heeft gewoond, en later nazaten, in nationaal opzicht zeldzaam.

Tot het hierboven vermelde monument behoort al hetgeen door bestemming of anderszins rechtens onroerend is, met uitzondering van de later gerealiseerde kleinere houten berging aan noordzijde (die is toegevoegd aan de van hoge waarde zijnde oorspronkelijke houten berging).

Deze redengevende omschrijving is vastgesteld op 22 juni 2021 onder GSnr. 1329233/169453.

Archief:

- Bloemendaal, particulier archief eigenaar, kopie bestektekening 1896
- Haarlem, Noord-Hollands archief, Bouwvergunningen Bloemendaal 1902 - 1988, inv.nr 012652

Literatuur:

- S. Dijkhuizen, *Jac.P. Thijssse een biografie. Natuurbeschermer, flaneur en auteur van Verkade-albums*, Amsterdam Arbeiderspers 2005
- Diverse auteurs, 'Jac.P. Thijssse, bekende Nederlander en Bloemendaler', *Ons Bloemendaal*, jaargang 35, nr 4, winter 2011
- M. Coesèl, *Wanhoop nooit aan vooruitgang. Brieven van Jac. P. Thijssse (1865 - 1945)*, Amsterdam Boom 2012, p. 13 - 15

Voorgevel (rechts)

Entree in oostgevel

Westgevel

Zuidgevel (links) en oostgevel met entree (rechts)

Balkon aan westgevel

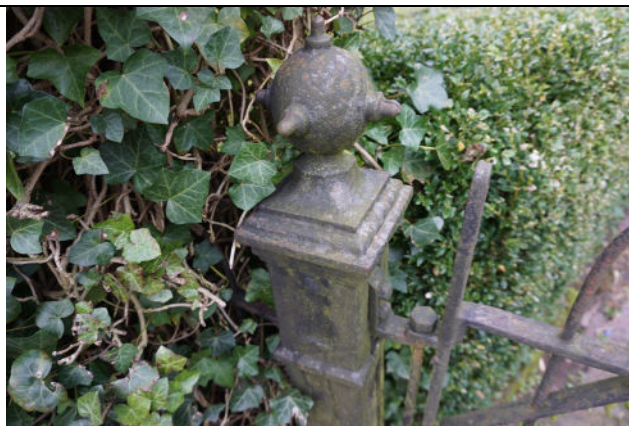
Detail van de overstek

Houten aanbouw tegen noordgevel

Toegang in hek

Detail van de toegang in het hek

Stucplafond in zuidelijke woonkamer

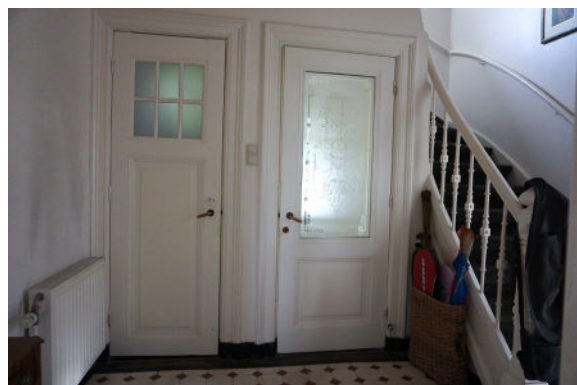
Rooster in boezem noordelijke woonkamer

Houten dak van serre

Serre met glas-in-lood bovenlichten

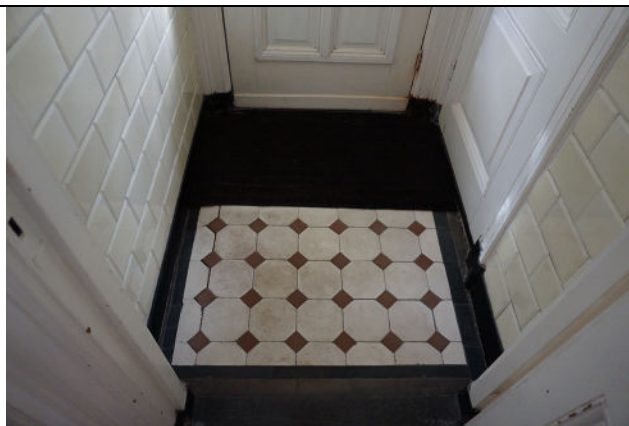
Hal met trap naar verdieping

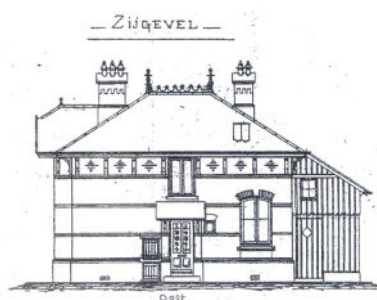
Stijlen van trapleuning

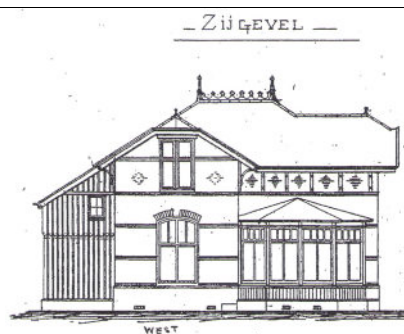
Deel van vloer in hal

Vloer en deel van wand portaal

Tekening oostgevel, 1896 (bron: kopie tekening
collectie bewoner)

Tekening westgevel, 1896 (bron: kopie tekening
collectie bewoner)